

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. I. Ostenditur, Deum esse Immutabilem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

ex contradictoriis, ut dixi, ab aeterno sit necessesse est.

VI. Obijcies quartò: Deum esse intimè præsentem rei alicui supra cælum create, nihil aliud dicit, præter denominationem extrinsecam, à re illà creatà proveniente. Sed contrà, nisi Deus ante rei illius creationem, fuisset actu supra cælos, non posset sine intrinsecà mutatione, rei ibidem collocatæ reddi præsens, sicut nequit Angelus sine intrinsecà mutatione, eò se ex Cælo Empyreo transferre.

VII. Dices, Angelum non esse immensum, Deus autem est immensus; lata ergo hac in re est inter Deum & Angelum disparitas. Contrà: Si Deus per immensitatem non sit actu in infinitum ante rerum creationem diffusus, non magis potest sine mutatione, rei supra cælos creatæ, de novo reddi præsens, quàm potest Angelus; ideo enim id sine intrinsecà mutatione accidere nequit Angelo, quia non est in infinitum extensus, ac propterea, & locum successivè acquirere debet, & rebus aliis, per intrinsecum aliquid in se receptum, reddi præsens. Idem ergo continget Deo, & sola differentia est, quòd Deus necessariò intrinsecam huiusmodi mutationem in se recipere debeat, (cùm unicuique rei creatæ non possit non esse intimè præsens, ut Sectione primà ostensum est) Angelus autem mutationem hanc recipiat liberè; in ejus quippe potestate est novum illum locum occupare, vel non occupare; rei quæ illi se reddere, aut non reddere præsentem.

Est ergo Deus in spatiis imaginariis supra cælum Empyreum in infinitum diffusus: quòd nihil aliud est, quàm Deum per suam Immensitatem esse actu intimè penetratum cum negationibus illis ubique diffusis, de quibus numero tertio. Dicine autem necne debeat Deus iis coexistere, (quòd tamen præcipuè urgent Vasq. & Oviedo citati, alii quæ nonnulli ex recentioribus) quæstio potius est de modo loquendi, quàm de re: si enim per coexistere, intelligatur vera duorum existentia simul, ut plerumque sumi solet, hoc sensu non potest Deus propriè dici coexistere spatiis imaginariis; negationes siquidem, in quibus, ut dixi, ratio spatii imaginarii consistit, propriè non existunt, cùm non sint entia, sed non-entia. Unde propriè nec ipsis coexistere potest Deus, nec ipsæ Deo; eo tamen modo, quo existunt, Deus iis coexistit, & nihil apud Philosophos frequentius, quàm negationem Anti-Christi, & negationem alterius solis coexistere, & ab aeterno coexistisse; cùm enim res illæ positiva non fuerint ab aeterno, earum negationes, ut supra dixi, ab aeterno esse debebant; ergo & Deus iis ab aeterno coexistit.

Et per hæc satisfactum spero P. Francisco Veneno primà parte, Disp. 7. cap. 7. ubi hanc meam de spatii imaginarii constitutione sententiam, fusè & nervosè impugnat: quicum proinde, si in ejus librum ante hunc tommum absolutum incidissem, egissem pluribus, cùm quæ assert, fusiore responsione sint dignissima.

VIII.
Vtrum Deus
spatiis ima-
ginariis dici
debeat coexi-
stere, quæ-
stio est de
modo coexi-
stendi.

Dua nega-
tionis sibi
modo coexi-
stendi.

IX.

DISPUTATIO NONA.

De Immutabilitate & Aeternitate Dei.

SECTIO PRIMA.

Ostenditur, Deum esse Immutabilem.

I.
Mutatio du-
plex, physi-
ca, & mo-
ralis.

MUTABILITAS duplex est, physica, & moralis. Mutatio physica tunc contingit, quando aliquid à parte rei acquiritur, aut deperditur; ut cùm aer de non lucido fit lucidus, vel è contrà. Moralis verò mutatio in quadam animi instantià sita est, etiamsi nulla inde sequeretur mutatio physica.

II.
In Deo repe-
riri nequit
mutatio mo-
ralis.

Ut ab hoc postremo incipiam, dico primo: Mutatio moralis in Deum cadere non potest: manifestam siquidem arguit imperfectiorem, & animi mobilitatem. Unde Deus, quòd semel vult, semper vult, ut fusè & optimè declarat Sanctus Augustinus libro duodecimo Confessionum, capite decimo-quinto. Nec in eo ulla est voluntatum successio, multo minùs mutatio. Hinc

Numerorum 23. v. 19. dicitur, *Non est DEVS quasi homo, ut mentiarur; nec ut Filius hominis, ut mutetur.* Dixit ergo & non faciet? Locutus est, & non implebit? Item Proverb. 19. v. 21. *Multa cogitationes in corde viri: Voluntas autem Domini permanebit.* Quare, etsi hæc voluntatis variatio accidere posset sine omni mutatione physica, Deo tamen repugnaret; argueret namque inconsiderationem quandam, & prudentiæ, omnia priusquam statuatur, plenè perpendentis, defectum.

Dices: Genesis sexto ait Deus, *Pœnitent me fecisse hominem*: pœnitentia autem arguit mutationem & retractationem voluntatis, ergo. Sed ad hoc Respondetur cum S. Thomà hic, q. 19. a. 7. Corp. aliud esse, tmutare voluntatem, & aliud, velle aliquarum rerum mutationem. Quare, ad primum ait, hoc dictum metaphoricè esse intelligendum, ad similitudinem actionum humanarum: homines quippe, cùm eos alicujus pœnitent, id destrunt quòd antè fecerant: sic Deus mundum, quem antea condiderat, usque ad determinatum tempus persistere voluit integrum, post certam verò annorum seriem, increbescens malis, hominibusque

III.
Deus res
subinde mu-
dat, non vo-
luntatem.

*Deus, quod
semel vult,
semper vult.*

IV.
*Deus nequit
etiam mu-
tari physice.*

V.
*Immutabi-
litas est per-
fectio sim-
pliciter sim-
plex, Ergo
Deo tri-
buenda.*

VI.
*Uterius de-
claratur has
Dei immu-
tabilitas.*

VII.
*Peculiares
difficultates
contra Dei
Immutabi-
litem.*

VIII.
*Vni Deo co-
uenit has
Immutabi-
litas.*

IX.
*Mutatio ex-
trinseca Deo
non repugnat.*

X.
*Quo sensu
dicatur
Deus deam-
bulare, de-
scendere, &c.*

XI.
*Immutabi-
litas confi-
sit in posi-
tuo.*

atrociora in dies scelera in Deum admittentibus, eundem submersit. Hinc tamen nulla sequitur in Deo voluntatis mutatio; ab aeterno enim voluit mundum edusque illasum persistere, & tunc destrucere, quod modò etiam, & semper, & in aeternum vult.

IV. Dico secundò: Deus etiam mutationem physicam, aliquid scilicet intrinsicè acquirendo aut amittendo, nullo modo patitur. Ita Theologi omnes cum S. Thomà, hic quæst. 9. art. 1. & in 1. d. 8. quæst. 3. art. 1. Hoc inprimis testantur sacrae Literæ: sic enim Malachiæ cap. 3. v. 6. dicit Deus, *Ego Dominus, & non mutor.* Et Jacobi c. 1. v. 17. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis adumbratio.* Eademque veritas in Concilio Lateranensi. Cap. *Firmiter* du Summâ Trinit. definitur. Quod ex illo Exodi 3. *Ego sum qui sum*, clarissimè probat S. Augustinus l. 3. de Trinit. cap. secundo.

V. Ratio denique est primò: Immutabilitas siquidem perfectionem sonat, imò est perfectio simpliciter simplex, quæque melior sit ipsa quàm non ipsa in quolibet subjecto; Ergo in Deo est statuenda, utpote Ente entium omnium perfectissimo, quodque rerum omnium creaturarum in se perfectiones continet. Econtrà verò, mutabilitas imperfectionem arguit ac defectibilitatem: nam, ut rectè S. Bernardus, *Omnis mutatio est quædam mortis imitatio, & gradus ad interitum; à Deo proinde quàm longissimè ableganda.*

VI. Hæc verò Dei Immutabilitas sic ulterius declarari potest. Mutatio namque in tribus potissimum contingit, quoad locum, quoad durationem, & quoad accidens. Mutatio itaque, quoad locum, per Dei *Immensitatem*, quoad durationem, per *Aeternitatem*, quoad accidens denique per *Simplicitatem* excluditur, ut in superioribus est declaratum. Solum noto, non satis Immutabilitatem Dei quoad locum ab iis saluari, qui eum negant supra cælum per immensa spatia in infinitum actu diffundi, ut Disp. præcedente ostensum est.

VII. Peculiares difficultates contra Dei Immutabilitatem proponi solite, ut ex decretis Dei liberis, ex mysterio Incarnationis, &c. solentur suis locis, ubi quo pacto hæc mutationem intrinsicam in Deo non arguant, fusius declarabitur.

VIII. Immutabilitas verò ista ita Deo propria est, ut nulli alteri communicari possit. Ratio est, nam quicquid creatur, capax est mutationis: sicut enim à Deo est productum, sic ab eodem potest destrui; ubi duæ, omniumque maximæ mutationes intercedunt, transitus scilicet à non esse ad esse, & è contrà. Deinde, nulla creatura est, quæ vel locali-ter moveri nequeat, vel formam aliquam substantialem aut accidentalem recipere. Videatur S. Thomas, hic quæst. 9. art. 2. ubi hanc veritatem fusè & optime declarat.

IX. Mutationes verò extrinsecæ, quales sunt denominationes Creatoris, Domini, cogniti, &c. Deo non repugnant: hæ enim Deum non afficiunt, sed ex creaturarum solummodò mutatione ei proveniunt.

X. Quando autem in divinis Literis de Deo quædam affirmantur, quæ præ se ferre videntur mutationem, ut Genesis 3. dicitur *Deus deambulare in Paradiso*, & cap. 11. *descendere ut videret civitatem*, & similia, vel intelligenda sunt metaphorice, ut cum Deus dicitur *volare, transire*, &c. vel sermo est de Angelo Deum representante, vel denique de corpore aliquo ad hoc assumpto.

XI. Quæri hic solet, sinè attributum Immutabilitatis in Deo positivum, an negativum. Qua in re, existimo esse illud positivum: dicit enim entitatem

excludentem essentialiter omnem mutationem. Explicatur quidem per negationem, sicut & aeternitas, quamvis etiam hæc sit positiva, entitas scilicet postulans essentialiter aeternum durare, & omni tempori imaginabili respondere. *Quare*, inquit S. Thomas hic, quæst. 10. art. 1. ad primum, *licet Aeternitas per negationem definiatur, negatio tamen non est de illius essentiâ: sicut etiam, inquit idem S. Doctor, punctum definitur per negationem, ut, Punctum est, cuius non est pars: quod ideo fit, ut ibidem ait, quòd hoc modo positiva illa facilius intelligantur.*

SECTIO SECUNDA.

Discutiuntur quedam circa Dei Aeternitatem.

AETERNITAS, ut in Philosophia notavi Disp. 37. Phyl. sect. primâ, triplex est: à parte ante, à parte post, & ab utraque: ut si Deus Angelum ab aeterno creasset, eumque in aeternum conservare decrevisset. Interdum verò, Aeternitas sumitur pro longâ duratione; quo sensu, ut advertit S. Thomas hic, quæst. 10. art. 3. *Montes in Scripturâ dicuntur aeterni, item Poma collium aeternorum*, Deut. 33. v. 15. & similia.

Aeternitas autem propriè dicta, est, *Interminabilis vita tota simul, & perfecta possessio*, ut eam definit Boëtius lib. 3. de Consolat. prosâ 2. quam definitionem cum S. Thomâ hic, quæst. 10. art. 1. amplectitur tota schola Theologorum. Dicitur *Interminabilis*, quòd principio careat & fine: *Interminabilis*, quòd principio careat & fine: utpote nullas habens partes formales, aut successivam: *perfecta*, id est, necessaria, seu ita ut possessione illâ carere non possit. Quod Angelo, si ab aeterno crearetur, non competeret: aeternitatem enim non necessariò, sed gratis sibi haberet communicatam.

Hæc ergo Aeternitas ad eò Dei propria est, ut nulli rei creatæ communicari possit: sic enim 1. ad Tim. 6. v. 16. de Deo dicitur, *Qui solus habet immortalitatem.* Quare S. Fulgentius de Fide ad Petrum, cap. 6. *Firmissimè, inquit, tene, & nullatenus dubites, solum Deum verum, aeternum, & incommutabilem esse.* Ratio verò est, quam num. præcedente insinuavi: omnimoda enim Immutabilitas, solius Dei propria est; omnis quippe creatura, eo ipso quòd creatura sit, duplicem admittit successivam substantialem: primò enim de non esse transit ad esse; deinde in pristinum non esse redire potest, saltem de potentiâ absolutâ: Deus quippe, ut ad ejus productionem concursum liberè præbuit, ita potest subtrahere, eamque in nihilum denuò reducere.

Quod verò Deus sit aeternus, & fides, & ratio docet. Ecclesiastici enim 18. v. 1. de Deo dicitur, *Qui vivit in aeternum, creavit omnia simul. Deus solus justificabitur, & manet invictus Rex in aeternum.* Item Isaia 57. v. 15. *Excelsus & sublimis, habitans aeternitatem.* Et ad Romanos 16. v. 26. *Secundum præceptum aeterni Dei.* Eademque veritas traditur in Symbolo Athanasii, clarissimèque definitur in Concilio Lateranensi. Cap. *Firmiter*, de Summâ Trinit. & Fide Catholica. Communis etiam vox est sanctorum Patrum: unum proferam S. Gregorium, qui lib. 16. Moralium, cap. 21. ait, *Aeternitatem (Dei) nec initio incipi, nec fine terminari, sed esse unum, quod semper ESSE est.*

Ratio

Sicut & Aeternitas.

I.
Aeternitas triplex accipitur.

II.
Quid sit proprie dicta Aeternitas.

III.
Aeternitas simpliciter soli Deo convenit.

IV.
Dei Aeternitas aucto-ritate ostenditur.